

Warszawa, 22 maja 2026 r.
KL/352/102/KO/2026

Pani
Małgorzata Gromadzka
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowna Pani Minister,

w imieniu członków Konfederacji Lewiatan w załączniku przekazuję stanowisko dotyczące dostępności wody jako jednego z kluczowych warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz utrzymania konkurencyjności polskiej branży spożywczej. W naszej ocenie rosnące znaczenie zasobów wodnych, zmiany klimatyczne oraz potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa produkcji wymagają prowadzenia polityki wodnej w sposób przewidywalny, oparty na dialogu z przedsiębiorcami i uwzględniający realne potrzeby sektorów zależnych od stabilnego dostępu do wody o odpowiedniej jakości.

Jako Konfederacja Lewiatan prosimy, aby głos biznesu był brany pod uwagę przy projektowaniu krajowych i unijnych rozwiązań w tym obszarze, a działania administracji publicznej koncentrowały się zarówno na ochronie zasobów wodnych, jak i na tworzeniu warunków do inwestycji w retencję, efektywne gospodarowanie wodą oraz technologie obiegu zamkniętego.

Z poważaniem

Marek Górski
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik: Dostęp do wody w przemyśle spożywczym: kierunki regulacyjne UE i implikacje dla Polski

member of

BUSINESSatOECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 50 50 860
repcja@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy

Dostęp do wody w przemyśle spożywczym: kierunki regulacyjne UE i implikacje dla Polski

1. Część ogólna

Woda jest jednym z kluczowych zasobów warunkujących funkcjonowanie przemysłu spożywczego. Pełni zarówno rolę surowca, jak i elementu infrastruktury krytycznej, niezbędnego do prowadzenia procesów technologicznych, utrzymania higieny, zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności oraz stabilności energetycznej zakładów. Dostęp do wody o odpowiednich parametrach jakościowych i ilościowych jest niezbędny w niemal wszystkich segmentach branży: produkcji wód, soków i napojów, mleczarstwie, alkoholu, przetwórstwie mięsnym, rybnym, owocowo-warzywnym, piekarnictwie oraz w produkcji żywności wysoko przetworzonej.

Niestabilność dostaw, ograniczenia poboru lub pogorszenie jakości wody natychmiast przekładają się na ciągłość produkcji, straty surowca oraz spadek konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich względem podmiotów spoza UE.

W kontekście Polski należy uwzględnić, że Polska należy do państw UE o ograniczonej dostępności zasobów wodnych. Według GUS odnawialne zasoby wody słodkiej w Polsce wynoszą średnio ok. 60 mld m³ rocznie, jednak w okresach suszy spadają poniżej 40 mld m³. W latach 2015–2023 zasoby wody słodkiej na mieszkańca wynosiły 1,1–1,6 tys. m³ na rok, a więc pozostawały na poziomie lub poniżej progu bezpieczeństwa wodnego ONZ wynoszącego 1,7 tys. m³. Jednocześnie w 2024 r. pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniósł 8,5 km³, a przemysł odpowiadał za ok. 68% zużycia wody w gospodarce. Dane te uzasadniają traktowanie bezpieczeństwa dostaw wody jako warunku ciągłości produkcji i konkurencyjności przemysłu, w szczególności branż wymagających wody o wysokich parametrach jakościowych, takich jak przemysł spożywczy¹.

Polityka wodna powinna więc brać pod uwagę specyfikę sektora spożywczego jako branży o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa żywnościowego UE. Z perspektywy Konfederacji Lewiatan polityka ta powinna opierać się na dwóch równorzędnych osiach: (1) zapewnieniu ciągłości dostaw wody o odpowiednich parametrach jakościowych i ilościowych oraz (2) ochronie wody jako zasobu poprzez wzrost efektywności wykorzystania i racjonalizację odprowadzania oraz oczyszczania ścieków. Jednocześnie podejście to powinno obejmować cały łańcuch wartości: zakład produkcyjny, rolnictwo w łańcuchu dostaw oraz współpracę z lokalnymi społecznościami i samorządami.

¹ Główny Urząd Statystyczny, *Polska na drodze zrównoważonego rozwoju. Raport SDG 2025*, cel 6 „Czysta woda i warunki sanitarne” — dane dotyczące odnawialnych zasobów wody słodkiej w Polsce, progu bezpieczeństwa wodnego ONZ oraz pozycji Polski na tle państw UE; Główny Urząd Statystyczny, *Ochrona środowiska w 2024 r.*, informacja sygnałowa z 30 czerwca 2025 r. — dane dotyczące poboru i zużycia wody w gospodarce narodowej, w tym udziału celów produkcyjnych i przemysłu.

W tym kontekście coraz częściej mówi się o „łańcuchu wodnym” (*water value chain*), czyli całościowym spojrzeniu na wodę w cyklu działalności przedsiębiorstwa – od ujęcia i uzdatniania, przez poszczególne etapy produkcji, obieg wody procesowej, oczyszczanie i ponowne wykorzystanie (*reuse*), aż po bezpieczne wprowadzenie ścieków do środowiska. Dobrze zaprojektowany łańcuch wodny pozwala ograniczać ekstensywny pobór zasobów pierwotnych, minimalizować ślad wodny produktów, dostosowywać się do rosnących wymogów regulacyjnych i wzmacniać odporność zakładów na ryzyko hydrologiczne.

Z perspektywy Konfederacji Lewiatan oznacza to potrzebę stabilnych, przewidywalnych ram prawnych i inwestycyjnych (m.in. w zakresie możliwości zapewnienia dostaw wody, pozwoleń wodnoprawnych, taryf, wsparcia dla technologii oszczędzających wodę i jej obieg zamknięty), które umożliwią branży spożywczej rozwój przy jednoczesnej racjonalnej gospodarce zasobami wodnymi. Przy tym stopień obciążeń obowiązkami informacyjnymi czy sprawozdawczymi, powinien być rozsądny i minimalny. Już dziś biznes apeluje o deregulacje.

W praktyce oznacza to nie tylko inwestycje po stronie zakładów produkcyjnych, ale również rozwój rozwiązań infrastrukturalnych i partnerstw wodnych w regionach, w których funkcjonują przedsiębiorstwa i w ten sposób wzmacniać odporność wodną całych lokalnych systemów.

Ryzyko dostępności wody będzie narastało przede wszystkim w wymiarze regionalnym i sezonowym. Europejska Agencja Środowiska wskazuje, że w 2023 r. warunki niedoboru wody dotyczyły 28% terytorium UE i 32% populacji UE przynajmniej w jednym kwartale roku, a ze względu na zmianę klimatu i rosnące zapotrzebowanie na wodę ograniczenie skali tego zjawiska do 2030 r. jest mało prawdopodobne. Ryzyko to dotyczy również gospodarki: w sektorach o wysokim zapotrzebowaniu na wodę okresy jej niedoboru mogą prowadzić do wzrostu kosztów, ograniczenia dostępności surowców, spowolnień produkcji, a w skrajnych przypadkach do czasowego wstrzymania działalności². W Polsce prognozy klimatyczne wskazują na zmniejszanie grubości pokrywy śnieżnej oraz skracanie czasu jej zalegania — w latach 2021–2050 pokrywa śnieżna w Polsce może zalegać średnio o 28 dni krócej niż w okresie 1971–2000. Może to prowadzić do obniżenia wilgotności gleby i uszczuplenia dostępnych zasobów wodnych na początku okresu wegetacyjnego, co ma bezpośrednie znaczenie dla rolnictwa i łańcucha dostaw przemysłu spożywczego. Dostępne prognozy i analizy klimatyczne wskazują, że w perspektywie najbliższych lat problemem będzie również sezonowa i regionalna zmienność opadów. Jednocześnie dane historyczne pokazują, że w latach suchych zasoby wodne mogą być znacząco niższe od średniej wieloletniej. GUS wskazuje, że przy

² European Environment Agency, *Water scarcity conditions in Europe*, 28.11.2025 — dane dotyczące udziału terytorium i populacji UE objętych sezonowym niedoborem wody oraz ocena prawdopodobieństwa utrzymywania się niedoborów do 2030 r., s. 1-2; European Environment Agency, *Water savings for a water-resilient Europe*, EEA Briefing 05/2025, 4.06.2025 — dane dotyczące ryzyk dla sektorów gospodarki, zależności przemysłu od stabilnego dostępu do wody oraz potencjału ograniczenia poboru wody przez innowacje, recykling i ponowne wykorzystanie

średnich odnawialnych zasobach wody słodkiej na poziomie ok. 60 mld m³ rocznie, w okresach suszy mogą one spadać poniżej 40 mld m³. Z powyższych względów polityka wodna powinna łączyć działania po stronie zakładów przemysłowych (ograniczenie zużycia, recykulację, odzysk i ponowne wykorzystanie wody) z inwestycjami w retencję, infrastrukturę lokalną, regionalne partnerstwa wodne i przewidywać mechanizmy zarządzania deficytem³.

Infrastruktura jest warunkiem koniecznym do realnej transformacji. Wobec narastających problemów z ciągłością zaopatrzenia w wielu regionach kraju, Polska potrzebuje:

- budowy nowych i rozbudowy istniejących zbiorników retencyjnych;
- rozwoju magistral transregionalnych zapewniających elastyczne przenoszenie zasobów, niekiedy wielokilometrowych jej odcinków;
- inwestycji w redukcję zużycia wody, odzysk i ponowne wykorzystanie;
- poprawy efektywności procesów wodno-ściekowych.

Należy przeanalizować rozwój lokalnych i regionalnych partnerstw wodnych, w których przedsiębiorstwa spożywcze współpracują z samorządami oraz operatorami infrastruktury w celu:

- ograniczenia poboru pierwotnych źródeł wody (wspólna budowa lub modernizacja ujęć głębinowych i powierzchniowych, dywersyfikacja punktów poboru, wdrażanie wodnych systemów obiegu zamkniętego);
- zwiększenia retencji lokalnej;
- modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (np. integracja systemów odprowadzania i uzdatniania);
- odporności kryzysowej (tworzenie regionalnych planów awaryjnych, współdzielenie zasobów w okresach deficytu, realokacja wody w oparciu o priorytety i możliwości sieciowe).

Odporność wodna ma także wymiar społeczny: stabilność dostaw wody i jakości usług wodno-kanalizacyjnych jest kluczowa nie tylko dla przemysłu, ale i dla mieszkańców oraz instytucji publicznych. Dlatego Konfederacja Lewiatan postuluje wzmacnianie współpracy przedsiębiorstw z samorządami w planowaniu inwestycji, przygotowaniu planów awaryjnych i budowaniu akceptacji dla działań zwiększających retencję oraz bezpieczeństwo dostaw.

³ Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, Klimada 2.0, *Gospodarka wodna a zmiany klimatu* — prognozy dotyczące skrócenia czasu zalegania pokrywy śnieżnej w latach 2021–2050 i jego konsekwencji dla wilgotności gleby oraz dostępnych zasobów wodnych; Ministerstwo Infrastruktury, *Plan przeciwdziałania skutkom suszy* — informacje o katalogu działań, w tym działaniach zwiększających retencję i inwestycjach służących przeciwdziałaniu skutkom suszy; Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, *Wyzwania dla gospodarki wodnej w Polsce w świetle zmiany klimatu*, 2021, s. 20; Główny Urząd Statystyczny, Polska na drodze zrównoważonego rozwoju. Raport SDG 2025, cel 6 „Czysta woda i warunki sanitarne”

Z perspektywy Konfederacji Lewiatan kluczowe jest również odejście od postrzegania polityki wodnej wyłącznie jako obszaru reglamentacji poboru i kontroli środowiskowej. W warunkach rosnącego ryzyka deficytów lokalnych i sezonowych bezpieczeństwo wodne powinno stać się elementem polityki gospodarczej, przemysłowej i żywnościowej państwa. Dla sektora spożywczego oznacza to potrzebę przewidywalnych pozwoleń wodnoprawnych, wsparcia inwestycji w retencję i obiegi zamknięte, rozwoju partnerstw wodnych z samorządami oraz tworzenia lokalnych planów awaryjnych. Produkcja spożywcza nie jest największym użytkownikiem wody, ale należy do sektorów najbardziej wrażliwych na jej brak, ponieważ nawet krótkotrwałe zakłócenia dostaw mogą wpływać na bezpieczeństwo żywności, straty surowca, koszty produkcji i stabilność dostaw na rynek.

Konfederacja Lewiatan apeluje, aby głos przedsiębiorstw był uwzględniany przy projektowaniu krajowych i unijnych polityk wodnych. Dostęp do wody o odpowiedniej ilości i jakości stał się jednym z warunków konkurencyjności przemysłu spożywczego, ciągłości produkcji i bezpieczeństwa żywnościowego. Dlatego regulacje w tym obszarze powinny być tworzone w dialogu z biznesem, a przedsiębiorstwa powinny być traktowane jako partnerzy w budowaniu odporności wodnej państwa i regionów.

2. Część szczegółowa

Warto wzmocnić prawne ramy partnerstwa publiczno-prywatnego, ponieważ nikt bez bardzo szerokiej współpracy nie jest w stanie samodzielnie udźwignąć kosztów finansowych długoterminowych inwestycji i przedsięwzięć.

W 2025 r. przyjęto Strategię Odporności Wodnej (*Water Resilience Strategy*), która wyznacza kierunki rozwoju do roku 2030 i na kolejne lata. Priorytetem UE jest zapewnienie, aby woda była traktowana jako zasób strategiczny, którego zużycie musi być bezwzględnie monitorowane pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego, raportowane i optymalizowane. Trend regulacyjny jest jednoznaczny: rosnące koszty poboru i odprowadzania wody, silniejsze wymagania technologiczne, priorytet dla wody pitnej i środowiska, a także większa przejrzystość w raportowaniu zużycia.

Dla przemysłu spożywczego oznacza to konieczność dostosowania się do nowych warunków poprzez inwestycje, optymalizację procesów i zmianę podejścia do zarządzania zasobami wodnymi. W tym przypadku należy mieć na uwadze cały łańcuch dostaw żywności. Woda jest zużywana nie tylko w zakładzie produkcyjnym, ale też w rolnictwie, u dostawców surowców czy producentów opakowań. Niezbędne są środki finansowe na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w obszarze rozwoju efektywnych technologii ograniczających zużycie wody i jej odzysk. Te wszystkie konieczne działania wymagają dużych nakładów finansowych. Wszelkie obowiązki nakładane na producentów wiążące się z ponoszeniem dodatkowych nakładów na gospodarkę wodą, spowodują wzrost kosztów produkcji, a w efekcie wyższe ceny żywności i spadek konkurencyjności firm.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 50 50 860
repcja@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy

2.1. Kluczowe ramy prawne

Obowiązujące akty prawne już teraz znacząco wpływają na dostępność wody dla sektora spożywczego:

- **Ramowa Dyrektywa Wodna (2000)** – wymaga, aby każdy pobór wody był uregulowany pozwoleniem i objęty zasadą zwrotu kosztów. Oznacza to rosnące opłaty i konieczność uzasadniania ilości pobieranej wody. W okresach suszy w pierwszej kolejności chroniona jest woda pitna i ekosystemy.
- **Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych – IED (2024)** – nakłada obowiązek stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym dla zużycia i zrzutów wody. Zakłady muszą wykazywać, że zużywają możliwie najmniej wody w przeliczeniu na tonę produktu i że stosują recyrkulację.
- **Dyrektywa ściekowa – UWWTD (2024)** – zaostrza normy dla odprowadzanych ścieków, w tym wymóg eliminacji mikro-zanieczyszczeń. Dla przemysłu oznacza to rosnące koszty oczyszczania i ryzyko ograniczeń zrzutów.
- **Dyrektywa NIS2 (Network and Information Security, 2022)** - unijna regulacja dotycząca cyberbezpieczeństwa. Wprowadza jednolite ramy prawne dla 18 sektorów krytycznych w UE, nakładając obowiązki na państwa członkowskie w zakresie określenia krajowych strategii cyberbezpieczeństwa. Dane Ministerstwa Cyfryzacji z 2024 wskazują na istotną podatność wodociągów na działania wroga w przestrzeni cyfrowej.

KL/352/102/KO/2026

member of

BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 50 50 860
repcja@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy